

लोक सेवा आयोग
नेपाल विविध सेवा, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी, समाजशास्त्री पदको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ४०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
प्रथम	Sociology /Anthropology I	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (MCQs)	१००X१ = १००	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	Sociology /Anthropology II	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१०X१० = १००	३ घण्टा

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
सामूहिक परीक्षण (Group Test)	१०	सामूहिक छलफल (Group Discussion)	३० मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	-

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- पाठ्यक्रमको प्रथम र द्वितीय पत्रको विषयवस्तु फरक फरक हुनेछन ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रथम तथा द्वितीयपत्रका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ :

प्रथम पत्रका एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
द्वितीय पत्रका खण्ड	A			B			C			D
द्वितीय पत्रका एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- द्वितीय पत्रमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०६६/५/११ (२०७२/०७/२४ को निर्णय अनुसार सामूहिक परीक्षण समावेश)

लोक सेवा आयोग
नेपाल विविध सेवा, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी, समाजशास्त्री पदको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Paper I - Sociology/Anthropology

1. Basic Concept of Sociology/Anthropology
 - 1.1 Definition, scope and application of sociology/anthropology
 - 1.2 Branches of sociology/anthropology
 - 1.3 Relation with other social sciences
 - 1.4 Concepts: Society, Culture, Community, Associations, Group, Institutions, Social structure, Social system, Status and Roles, Norms and Values.

2. Social and Cultural Institutions
 - 2.1 Concepts and definitions
 - 2.2 Marriage
 - 2.3 Family system
 - 2.4 Kinship system
 - 2.5 Religion
 - 2.6 Political institutions
 - 2.7 Economic institutions

3. Social Organization
 - 3.1 Role of social organization in national development
 - 3.2 Education
 - 3.3 Socialization
 - 3.4 Pressure groups

4. Social and Cultural change
 - 4.1 Theories of social and cultural change
 - 4.2 Process of social and cultural change
 - 4.3 Agents of social and cultural change
 - 4.4 Planned social and cultural change

5. Social Processes
 - 5.1 Socio cultural adaptation
 - 5.2 Cultural assimilation/ amalgamation/multicultural model
 - 5.3 Sanskritization
 - 5.4 Westernization/globalization
 - 5.5 Industrialization/urbanization
 - 5.6 Integration/differentiation.

6. Social Problems
 - 6.1 Internally displaced population and migration
 - 6.2 Corruption
 - 6.3 Human trafficking
 - 6.4 Drug abuse and rehabilitation
 - 6.5 Unemployment

लोक सेवा आयोग
नेपाल विविध सेवा, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी, समाजशास्त्री पदको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

7. Leadership and group dynamics
 - 7.1 Theories of leadership
 - 7.2 Leadership styles and quality
 - 7.3 Role of leaders in social and cultural change
 - 7.4 Primary and secondary groups
 - 7.5 Structure of group

8. Social Research
 - 8.1 Types and methods of scientific research
 - 8.2 Research design
 - 8.3 Theory, hypothesis and variables
 - 8.4 Research ethics

9. Social stratification
 - 9.1 Theories of social stratification
 - 9.2 Social differentiation, social mobility
 - 9.3 Stratification by caste, class, gender, caste/ethnicity

10. Applied sociology/anthropology
 - 10.1 Scope of applied sociology/anthropology
 - 10.3 Social policy and planning
 - 10.4 Sociology/anthropology in action

---The end---

लोक सेवा आयोग
नेपाल विविध सेवा, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी, समाजशास्त्री पदको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Sample Questions for Paper I - (Sociology/Anthropology)

1. Caste is
 - a. An achieved status
 - b. An ascribed status
 - c. A political status
 - d. A religious status

Correct Answer - (b)
2. The propounder of conflict theory is
 - a. Charls Darwin
 - b. Karl Marx
 - c. Herbert Spencer
 - d. Herbert Blumer

Correct Answer - (b)
3. Functionalism explains society
 - a. As a self regulating and integrated system
 - b. As a symbolic structure
 - c. As a social construct of reality
 - d. As a conflicting entity

Correct Answer - (a)
4. Polyandry is a form of marriage where
 - a. A woman has more than one husband
 - b. A man has more than one wife
 - c. Both have more than one partner
 - d. A woman has a single husband

Correct Answer - (a)
5. Which one is not the characteristic of culture?
 - a. Culture is shared
 - b. Culture is transmitting
 - c. Culture is static
 - d. Culture is social

Correct Answer - (c)
6. Who is the pioneer of the concept of “Sanskritization”?
 - a. G S Ghuriya
 - b. Raja Ram Mohan Roy
 - c. M N Srinivas
 - d. Prof. Ram Aahuja

Correct Answer - (c)